

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญ และกำลังใจ
ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครสวรรค์ เขต 3

Power Exercising of School Administrators Affecting Morale and
Encouragement at Work of Teachers Under Nakhon Sawan Primary
Education Service Area Office 3

¹วรรณนิภา สุขแจ่ม,²ทินกร พูลพุด และ ³รวงทอง ถาพันธ์

¹Wannipa Sukcham, ²Tinagorn Poolput and ³Ruangthong Thaphan

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

^{1,2,3} Faculty of Humanities and Social Sciences Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail: Wsklovelyday@gmail.com

Received April 18, 2023; Revised May 26, 2023; Accepted July 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำนายขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 285 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีความเที่ยง 0.953 ผลการศึกษาพบว่า 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก 2) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก 3) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) การใช้อำนาจของผู้บริหาร สามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้ตามลำดับ $\hat{Y} = 3.29 + 0.07 (X_1) + 0.06 (X_4) + 0.10 (X_5)$
 $\hat{Z} = 0.11 (Z_1) + 0.11 (Z_4) + 0.15 (Z_5)$

คำสำคัญ: ขวัญและกำลังใจ; การใช้อำนาจ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study power exercising levels of school administrators under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3, 2) to study levels of morale and encouragement at work of teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3, 3) to study the relationship between power exercising of school administrators and morale and encouragement at work of teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3, and 4) to make a prediction equation of power exercising of school administrators that can predict morale and encouragement at work of teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3. The sample in the study consisted of 285 teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3. Data were collected from a 5-point rating scale questionnaire which IOC ranged between 0.60 and 1.00 and the reliability was 0.953. The findings from the study revealed as follows: 1) Power exercising of school administrators under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3 was at a high level. 2) Morale and encouragement at work of teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3 was at a high level. 3) Power exercising of school administrators was positively related at the statistical significance level of 0.05 to morale and encouragement at work of teachers under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 3. 4) Power exercising of school administrators with equations can be constructed as follows, respectively. $\hat{Y} = 3.29 + 0.07 (X_1) + 0.06 (X_2) + 0.10 (X_3)$ $\hat{Z} = 0.11 (Z_1) + 0.11 (Z_2) + 0.15 (Z_3)$

Keywords: Morale and encouragement; Power exercising; School administrators

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบันที่โลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้น จากการได้รับผลกระทบดังกล่าว จะเห็นได้จากปัญหาและวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา วัฒนธรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550) การที่จะพัฒนาประเทศเพื่อให้ทันและรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 นั้น เครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพคือ กระบวนการเรียนรู้ การศึกษา และการดำเนินชีวิตให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้น คุณภาพการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใด ขึ้นอยู่กับสถานศึกษา เนื่องจากเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โดยปัจจัยที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารสถานศึกษานับได้ว่ามีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้จัดการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้อำนาจนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรทั้งระบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งผลดีและผลเสียต่อสถานศึกษาและต่อคุณภาพนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรตระหนัก และทำความเข้าใจในเรื่องการอำนาจให้ดี การใช้อำนาจอย่างไม่ระมัดระวัง หรือละเว้นไม่ใช้อำนาจในบางกรณี

จะทำให้เกิดความขัดแย้งบาดหมาง หรือเกิดผลกระทบต่อการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ อำนาจเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตขององค์กร ผู้บริหารที่ปรารถนาจะทำให้องค์กรมีประสิทธิผลจะต้องเข้าใจและใช้อำนาจอย่างได้อย่างดี การที่ผู้บริหารต้องการมีอิทธิพลกับคนที่ขึ้นอยู่กับตน อำนาจจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความมั่นใจ และความตั้งใจของบุคลากรในองค์กรในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพอันเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูหากรู้จักการใช้อำนาจทางการบริหารได้อย่างถูกต้อง (จริยดี ศรีทิพย์อาสน์, 2561)

ขวัญและกำลังใจที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน เพราะขวัญและกำลังใจที่ดีย่อมให้เกิดการเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้น ขวัญกำลังใจจึงเป็นหัวใจของการบริหารงาน สถานศึกษาที่มีบุคลากรที่มีขวัญกำลังใจดีก็ย่อมสามารถสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับองค์กรได้ บุคลากรมีระเบียบวินัยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ องค์กรก็อยู่อย่างมีความสุข ถ้าหากผู้บริหารใช้อำนาจไปในทางที่ผิดมิชอบ ใช้อำนาจโดยขาดจริยธรรม จะส่งผลกับประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ องค์กรนั้นก็ จะไม่มีความสุข ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ย่อท้อ และทำงานเช้าชามเย็นชามบุคลากรก็ขาดความสามัคคี ทะเลาะบาดหมางกันได้

การแสดงออกของบุคคลในการทำงานซึ่งแสดงว่าขวัญกำลังใจดีนั้นผู้บริหารสามารถพิจารณาได้จากบรรยากาศในหน่วยงาน ร่าเริงแจ่มใส การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมาชิกมีความพอใจในงาน ยอมรับในงานทุกอย่างด้วยความเต็มใจ มีสุขภาพดีมีความปรารถนาดี มีไมตรีจิตต่อกัน มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีความภูมิใจในองค์กร พูดถึงแต่สิ่งดี เต็มใจที่จะปฏิบัติงานตามระเบียบและกฎข้อบังคับขององค์กร รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหาด้วยความบริสุทธิ์ใจ พร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เสียสละ และช่วยเหลือกลุ่มให้มีการพัฒนา เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะที่แสดงให้เห็นว่ามีขวัญกำลังใจไม่ดีหรือต่ำนั้น สังเกตได้จากการมี การชุบชิบนิทว่าร้ายกันมาก บรรยากาศไม่ร่าเริงแจ่มใส มีความเบื่อหน่าย เจาะเย้ยต่อผู้บังคับบัญชา มีการร้องทุกข์ มีการวิพากษ์วิจารณ์ในการบริหาร มีการขาด การลา การมาทำงานสายผิดปกติ การทำงานผิดพลาดบ่อย มีการลาออกหรือโยกย้ายงานมากขึ้นผิดปกติ ขาดความสามัคคีในหน่วยงาน ขาดความรู้สึกร่วมในเป้าหมายและค่านิยมของกลุ่ม ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกลุ่มและองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 195 โรงเรียน ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (internal Environment) จุดอ่อน คือ เขตพื้นที่ที่มีความห่างไกล การเดินทางต้องใช้ระยะเวลา ไม่มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่อยู่ก่อนและเข้ามาใหม่ การประสานความเข้าใจ และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรที่ทำงาน การสร้างความไว้วางใจของบุคลากร การสร้างความรู้ความเข้าใจในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

การปรับเปลี่ยนโยกย้าย ตำแหน่งของผู้บริหารและบุคลากรมีค่อนข้างบ่อยขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากการเปลี่ยนถ่าย โยกย้ายตำแหน่ง และผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการบริหาร ทำให้การบริหารการใช้อำนาจตัดสินใจเป็นไปด้วยความยากลำบากและทำให้เกิดความขัดแย้ง แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่มีความยุติธรรม ทำให้ครูขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน

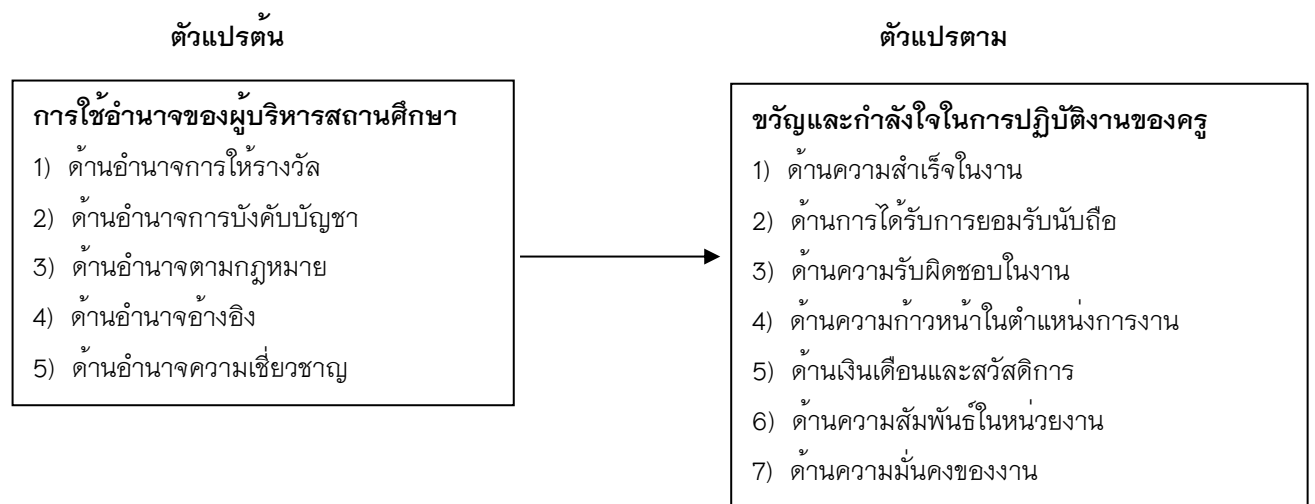
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อให้ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำนายขวัญ และกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ ดังนี้ ทฤษฎีการใช้อำนาจ (มุลูดี ดังคยาะ, 2560) มีการใช้ อำนาจอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) อำนาจการให้รางวัล 2) อำนาจการบังคับบัญชา 3) อำนาจตามกฎหมาย 4) อำนาจอ้างอิง 5) อำนาจความเชี่ยวชาญ และ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยศึกษาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักการศึกษาจำนวน 11 คน นำมาหาค่าความถี่ของข้อมูล โดยใช้ฐานนิยม (Mode) เลือกข้อที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสำเร็จในงาน 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านความรับผิดชอบในงาน 4) ด้านความก้าวหน้า ในตำแหน่งงาน 5) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 6) ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน 7) ด้านความมั่นคง ของงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้นรวมทั้งสิ้น 1,140 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 285 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียนและกำหนดสัดส่วนจากประชากรจากนั้นทำการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามขนาดโรงเรียนและทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยได้กำหนดไว้เป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามแนวคิดและทฤษฎีของ French & Raven ประกอบด้วยการใช้อำนาจของผู้บริหาร 5 ด้าน คือ 1) ด้านอำนาจการให้รางวัล 2) ด้านอำนาจการบังคับบัญชา 3) ด้านอำนาจตามกฎหมาย 4) ด้านอำนาจอ้างอิง 5) ด้านอำนาจ ความเชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านความสำเร็จในงาน 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านความรับผิดชอบในงาน 4) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 5) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 6) ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน และ 7) ด้านความมั่นคงของงานในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ยอมรับได้อยู่ระหว่าง 0.50–1.00 พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยรวมแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.953

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ 1.ผลการศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3: ภาพรวม

ด้านที่	การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	ด้านอำนาจการให้รางวัล	4.23	0.95	มาก
2	ด้านอำนาจการบังคับบัญชา	4.34	0.82	มาก
3	ด้านอำนาจตามกฎหมาย	4.44	0.72	มาก
4	ด้านอำนาจอ้างอิง	4.38	0.74	มาก
5	ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ	4.42	0.76	มาก
	รวม	4.36	0.80	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3: ภาพรวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ($\bar{X} = 4.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านอำนาจการให้รางวัล ($\bar{X} = 4.23$)

2. ผลการศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3: ภาพรวม

ข้อที่	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	ด้านความสำเร็จในงาน	4.36	0.61	มาก
2	ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	4.23	0.68	มาก
3	ด้านความรับผิดชอบในงาน	4.34	0.61	มาก
4	ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน	4.26	0.61	มาก
5	ด้านค่าจ้างหรือเงินเดือน	4.24	0.59	มาก
6	ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน	4.29	0.68	มาก
7	ด้านความมั่นคงของงาน	4.20	0.77	มาก
	รวม	4.27	0.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3: ภาพรวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในงาน ($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความมั่นคงของงาน ($\bar{X} = 4.20$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ 3 ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y _{tot}
X ₁	1.00					
X ₂	0.01	1.00				
X ₃	0.18**	0.18**	1.00			
X ₄	0.14*	-0.01	0.07	1.00		
X ₅	0.02	-0.03	-0.09	-0.02	1.00	
Y _{tot}	0.13*	-0.02	0.00	0.13*	0.15**	1.00

** p < 0.01 * p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจการให้รางวัล (X₁) r = 0.13 อยู่ในระดับต่ำ ด้านอำนาจอ้างอิง (X₄) r = 0.13 อยู่ในระดับต่ำ ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (X₅) r = 0.15 และมีความสัมพันธ์กับกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (Y_{tot}) แสดงว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.ผลการสร้างสมการพยากรณ์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถทำนายขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบ Enter ในการพยากรณ์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	S.E. _b	β	t	p	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)	3.29	0.35	-	9.20	0.00	-	-
ด้านอำนาจการให้รางวัล (X ₁)	0.07	0.03	0.11	1.98	0.04*	0.94	1.05
ด้านอำนาจการบังคับบัญชา (X ₂)	-0.01	0.04	-0.02	-0.36	0.71	0.96	1.03
ด้านอำนาจตามกฎหมาย (X ₃)	-0.00	0.04	-0.01	-0.18	0.85	0.92	1.08
ด้านอำนาจอ้างอิง (X ₄)	0.06	0.03	0.11	2.02	0.04*	0.97	1.02
ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (X ₅)	0.10	0.04	0.15	2.60	0.01*	0.98	1.01
Constant (B) = 3.29 R = 0.23 R ² = 0.05 Adjusted R square = 0.03 Durbin-Watson = 2.22 F = 3.31							

** p < 0.01 * p < 0.05

จากตารางที่ 4 จากการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัล (X_1) ด้านอำนาจอ้างอิง (X_4) และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (X_5) สามารถทำนายขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัล (X_1) ด้านอำนาจอ้างอิง (X_4) และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (X_5) สามารถอธิบายการผันแปรของขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้ร้อยละ 5.00 ($R^2 = 0.05$) โดยมีค่า Tolerance = 0.92–0.98, VIF = 1.01–1.08 และ Durbin–Watson = 2.22 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงและสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y} = 3.29 + 0.07 (X_1) + 0.06 (X_4) + 0.10 (X_5)$ เขียนสมการพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้ $\hat{Z} = 0.11 (Z_1) + 0.11 (Z_4) + 0.15 (Z_5)$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้มีการอภิปรายผลการศึกษาในครั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลจากการศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะเมื่อครูพบปัญหาในการปฏิบัติงานผู้บริหารจะให้คำแนะนำชี้แนะการปฏิบัติงานแก่ครูโดยทันที ซึ่งการให้คำแนะนำแก่ครูเป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษามีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาหรือนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจหรือมีความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อมให้มีทักษะในการตัดสินใจ และหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ความยุ่งยากใจด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จริยวดี ศรีทวีทรัพย์อาสน์ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กานต์นัส กลัษเครือและอนงค์ สระบัว (2563) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลจากการศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากรมีความสามารถในการชี้แจงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน ได้ด้วยตนเองจนงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอื่น ๆ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการได้รับการยอมรับเป็นการสร้างความ ภาคภูมิใจในตนเอง ต้องการเป็นที่ยอมรับในสายตาของคนอื่นอยู่เสมอแต่ก็ต่อเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้รับการตอบสนองอย่างดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรรัตน์ จันทาโสม (2563) ศึกษาเกี่ยวกับ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครูอัตราจ้างในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของ พนักงานราชการและครูอัตราจ้างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของพนักงานราชการและครูอัตราจ้าง อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ การศึกษาของ ริฟอรธ ยะโกะ (2564) ศึกษาเกี่ยวกับ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูใน อำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

3. ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญ ด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจอ้างอิง และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะ ในสถานศึกษานั้นอำนาจคือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานอย่าง ตรงตามเป้าหมายให้สำเร็จลุล่วงแต่การใช้อำนาจผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร และให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษาที่มี การจัดการองค์กรมีโครงสร้างและมีการแบ่งภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานโดยจะสังเกตได้ว่าเมื่อมี หน้าที่ก็มีอำนาจตามมา ซึ่งผู้บริหารได้อำนาจมาจากการคัดเลือกหรือแต่งตั้งย่อมได้รับอำนาจ ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบขององค์กรจึงมีหน้าที่ในการใช้อำนาจกับผู้บังคับบัญชาโดยควรยึด

ถึงหลักคุณธรรมในการบังคับบัญชาจะทำให้อำนาจนั้นเกิดจากการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มใจและสุดความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อภินันท์ ขำขันมะลี (2563) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การใช้อำนาจการให้รางวัล และอำนาจความเชี่ยวชาญ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำส่วนการใช้อำนาจบังคับอำนาจตามกฎหมายอำนาจการอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของจริยวดี ศรีทิพย์อาสน์ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง($r=.384$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง คือ อำนาจตามกฎหมาย ($r=.325$) และความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่าง ๆ ดังนี้ อำนาจความเชี่ยวชาญ ($r=.295$) อำนาจการให้รางวัล และอำนาจการบังคับ($r=.279$) และอำนาจอ้างอิง ($r=.198$)

4. ผลจากการสร้างสมการพยากรณ์ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำนายขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจอ้างอิง และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ สามารถทำนายขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 อาจเป็นเพราะการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยครูเพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ การที่จะทำให้ครูปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแรงจูงใจหรือขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครูมีความตั้งใจที่จะอุทิศกำลังกาย กำลังใจให้แก่งานที่ทำมีความพร้อมที่จะต่อสู้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในทางตรงกันข้าม หากครูมีขวัญกำลังใจไม่ดีก็จะขาดความเอาใจใส่และขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พนมกฤต บริสุทธี (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน พบว่า การใช้อำนาจจากความเชี่ยวชาญ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของอรรถพล พึ่งพานิช (2561) ศึกษาเกี่ยวกับ

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจการอ้างอิง อำนาจการบังคับ และอำนาจข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากการศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรมีการใช้วิธีการว่ากล่าวตักเตือนครูที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย หรือมีการแจ้ง ระเบียบ ข้อบังคับ โทษจากการฝ่าฝืนของสถานศึกษาให้ครูทราบและสร้างข้อตกลงควบคุม กำกับ ติดตามให้ครูปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลา เพื่อให้ครูภายในโรงเรียนรู้สึกว่าการบริหารมีการตัดสินใจที่สมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น

2) จากการศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรมีความสามารถเป็นที่ประจักษ์จนได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและสังคม เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานในการขอคำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนในการทำงานได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งถัดไปควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

2) ในการศึกษาครั้งถัดไปควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กานต์นัฏ กลัปเครือ และอนงค์ สระบัว. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- จริยวดี ศรีทิพย์อาสน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญ
และกำลังใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พนมกฤต บริสุทธิ์. (2561). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมฐานบิน
กำแพงแสน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มลฤดี คังคายะ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการ
ปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ริฟอรธ ยะโกะ. (2564). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอจะนะ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3. ค้นคว้าอิสระ ศ.ม.
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วรรัตน์ จันลาโสม. (2563). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการและครู
อัตราจ้างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). การพัฒนาหลักสูตรพัฒนา
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและ
ผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรรถพล พึ่งพานิช. (2561). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจใน
งานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.
วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 6(24), 230–237.
- อภิรักษ์ ขำขันมะลี. (2563). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครูใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2.
วารสารมหาจุฬานาครทรรศ, 7(6), 156–166.

Krejcie, R.V. and Morgan, Daryle W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*.
Educational and Psychological Measurement.